

O., 16.01.2020

Sygn. akt: X C 3415/19

UZASADNIENIE POSTANOWIENIA Z DNIA 11 GRUDNIA 2019 ROKU

Horyzont (...) z siedzibą w W. wniósł w dniu 04.11.2019 roku do Sądu Rejonowego w Olsztynie powództwo przeciwko K. D.. Domagał się od niej zasądzenia kwoty 49917,40 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu powód wskazał, że 30.08.2012 roku pozwana zawarła z (...) Bank S.A. z siedzibą w W. umowę pożyczki nr (...). Jej przedmiotem było udzielenie pozwanej pożyczki w wysokości 99775,78 zł, płatnej w 60 miesięcznych ratach. Pozwana zaprzestała wywiązywać się z warunków umowy, nie dokonując spłat w umówionych terminach i wysokości, co skutkowało wypowiedzeniem umowy z dniem 02.02.2016 roku. W jego efekcie zobowiązanie stało się wymagalne 29.03.2016 roku. Powód podał, że 22.12.2016 roku zawarł umowę o przelew wierzytelności, którą następnie aneksowano 15.02.2017 roku, a w załączniku do tego aneksu zindywidualizowano wierzytelności wchodzące w skład portfela, w tym przysługującą wobec pozwanej ze wskazanego wyżej stosunku prawnego. W skład dochodzonej przez powoda należności w łącznej kwocie 49917,40 zł wchodzi m.in. kwota 42823,90 zł należności głównej – niespłaconego kapitału.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o jego oddalenie w całości. Podała, że nie zgadza się z żądaniem zapłaty, przeczy twierdzeniom powoda, a wymaganie od niej zapłaty nie może być uznane za sprawiedliwe i zasadne

Sąd ustalił co następuje:

W dniu 10.08.2016 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym o sygn. akt Nc-e 1367997/16. Nakaz został wydany wobec K. D. i dotyczył roszczeń z umowy (...), zawartej 30.08.2012 roku. Jako kwotę niespłaconego kapitału wskazano sumę 42823,90 zł.

(dowód: załącznik nr 1 do Aneksu nr (...) do umowy przelewu wierzytelności z 22 grudnia 2016 r. – wykaz wierzytelności wchodzących w skład portfela – k. 34)

Sąd rozważył, co następuje:

Pozew podlegał odrzuceniu z uwagi na zaistnienie stanu powagi rzeczy osądzonej.

Ustalony przez Sąd stan faktyczny – w zakresie relewantnym dla formalnego rozstrzygnięcia niniejszej sprawy – wynikał z dokumentów przedłożonych przez samego powoda. To z załącznika do aneksu do umowy przelewu wierzytelności wynika jednoznacznie, że wierzytelność, której zapłaty domaga się aktualnie powód była już przedmiotem rozpoznania w postępowaniu sądowym i co więcej - zakończyło się ono wydaniem prawomocnego nakazu zapłaty, zaopatrzonego w klauzulę wykonalność. Z załącznika do aneksu wynika jednoznacznie, że został wydany nakaz zapłaty (zaopatrzonej następnie w klauzulę wykonalność), wobec kogo, o jakiej sygnaturze i roszczeń z jakiego stosunku prawnego dotyczy. Sąd nie dopatrył się podstaw, by kwestionować okoliczności wskazane w tym dokumencie, na który powód sam się powołał. Sąd cywilny bazuje na dowodach przedłożonych przez strony, jeśli z dokumentu wniesionego przez stronę powodową w sposób niewątpliwy wynika wydanie określonego orzeczenia sądowego, to brak podstaw, by Sąd z urzędu podejmował działania celem weryfikacji, czy w istocie takie orzeczenie zostało wydane i czy jest ono prawomocne. Tym bardziej, że pozwaną w odpowiedzi na pozew ograniczyła się do ogólnikowego zakwestionowania wszelkich twierdzeń powoda, co oczywiście nie stanowi skutecznego odniesienia się do stanowiska wynikającego z pozwu.

W konsekwencji doszło do sytuacji, w której powód dochodzi roszczenia, które zostało już prawomocnie rozpoznane przez Sąd (nakaz zapłaty, od którego nie wniesiono środka zaskarżenia, ma skutki prawomocnego wyroku – art. 480² § 4 kpc), jakkolwiek na rzecz innego podmiotu.

Pojawia się więc pytanie, czy w takiej konfiguracji powód będący nabywcą wierzytelności stwierdzonej prawomocnym orzeczeniem Sądu może wytoczyć powództwo o zapłatę, czy też powinien skorzystać z innych środków prawnych.

Podstawowym sposobem dochodzenia wierzytelności stwierdzonych tytułami wykonawczymi przez nabywców wierzytelności jest złożenie wniosku o klauzulę wykonalności z uwagi na przejście uprawnień po powstaniu tytułu egzekucyjnego, tj. na podstawie art. 788 § 1 kpc. W aktualnym stanie prawnym wierzyciel powinien uprzednio wykorzystać jeszcze tryb wskazany w art. 804¹ kpc (zob. art. 788 § 1 kpc).

Nie jest to jednak wyłączny sposób egzekwowania roszczenia w przypadku nabycia wierzytelności po powstaniu tytułu egzekucyjnego. Art. 788 § 1 kpc wymaga bowiem wykazania przejścia uprawnień dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym. Jednocześnie niewykazanie powyższych okoliczności nie czyni nieważną umowę przelewu wierzytelności, którą to kwestię bada się na podstawie przepisów prawa materialnego. Nabywca wierzytelności musi mieć więc możliwość skorzystania z innego trybu niż wskazany w art. 788 § 1 kpc.

W orzecznictwie niejednokrotnie podkreślano, że nie jest dopuszczalne wytaczanie w takiej sytuacji powództwa o zapłatę (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30.11.2007 roku o sygn. akt IV CSK 267/07; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 04.10.2007 roku o sygn. akt V CSK 248/07; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28.03.2007 roku o sygn. akt II CSK 464/06; uchwała Sądu Najwyższego z 19.12.2003 roku o sygn. akt III CZP 95/03; uchwała Sądu Najwyższego – 7 sędziów – zasada prawna z 05.05.1951 roku o sygn. akt C 689/50; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 21.12.2012 roku o sygn. akt I Aca 712/12) z uwagi na zaistnienie stanu powagi rzeczy osądzonej

Mimo braku wyraźnego zastrzeżenia w art. 366 kpc., uznać bowiem należy, że zasada de eadem re bis ne sit actio rozciąga się także na inne osoby, jak w szczególności następcy prawni stron lub uczestników. Nie można bowiem dopuścić do wydania różnych orzeczeń w tym samym przedmiocie tylko dlatego, że różne są osoby prowadzące dawniej osądzone i nowy spór (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30.11.2007 roku o sygn. akt IV CSK 267/07; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 21.12.2012 roku o sygn. akt I Aca 712/12).

Zawarty w art. 366 termin „strony” oznacza bowiem nie tylko strony w znaczeniu procesowym (tj. strony oznaczone w komparycji sentencji wyroku), ale i strony w znaczeniu materialnoprawnym (a także ich następców prawnych, np. spadkobierców), co do których przedmiot rozstrzygnięcia ma moc wiążącą. Przedstawiony pogląd znajduje uzasadnienie w tym, że jak wspomniano w uwagach do art. 365, sentencja wyroku zawiera normę materialnoprawną, która stanowi źródło mocy wiążącej orzeczenia (zwanej też mocą rozkazodawczą), natomiast adresatami tej normy są nie tylko strony procesu, ale przede wszystkim strony stosunku prawnomaterialnego rozpoznawanego w procesie, a także w wypadkach szczególnych potencjalne strony takiego stosunku prawnego (P. T., kom. do art. 366 kpc, teza 4, sip.lex.pl)

Granicami podmiotowymi powagi rzeczy osądzonej objęte są w zasadzie strony procesu, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby; w takich wypadkach dochodzi do połączenia rozszerzonej prawomocności z powagą rzeczy osądzonej, czemu nie przeszkadza brak w art. 366 kpc, znanej z art. 382 d.kpc, formułki "jeżeli z ustaw inaczej nie wynika". Mówiąc inaczej, wypadki rozszerzonej podmiotowo prawomocności materialnej należy rozpatrywać nie tylko w aspekcie mocy wiążącej prawomocnego orzeczenia (art. 365 § 1 kpc), ale także w aspekcie powagi rzeczy osądzonej (art. 366 kpc). Tożsamość stron procesowych, jako warunek istnienia powagi rzeczy osądzonej, skutkującej w innej, późniejszej sprawie odrzuceniem pozwu (art. 199 § 1 pkt 2 kpc), zachodzi więc zarówno wtedy, gdy w obydwu sprawach uczestniczą te same strony - bez względu na rolę procesową - jak i wtedy, gdy zamiast strony wcześniejszego procesu występuje jej następca prawny lub inna osoba objęta w danym wypadku rozszerzoną prawomocnością (tak wprost SN w uchwale z 19.12.2003 roku o sygn. akt III CZP 95/03).

Zarówno Sąd rozpoznający sprawę, jak i strony aktualnego postępowania – nabywca wierzytelność stwierdzonej tytułem wykonawczym oraz pozwana – są więc związani orzeczeniem wydanym w elektronicznym postępowaniu upominawczym, który korzysta z przymiotu powagi rzeczy osądzonej również wobec nabywcy wierzytelności. Przyjęcie odmiennej koncepcji prowadziłoby do niedopuszczalnej sytuacji, w której Sąd ponownie musiałby analizować czy z przedłożonej przez powoda umowy wynika obowiązek zapłaty żądanej kwoty pieniężnej, co zostało już prawomocnie ustalone.

Powyższa interpretacja znajduje swoje uzasadnienie z jeszcze jednej przyczyny. Wyeliminowane zostaje bowiem ryzyko egzekwowania tego samego długu „równolegle” przez pierwotnego wierzyciela, dysponującego tytułem wykonawczym, jak i przez nabywcę wierzytelności domagającego się zasądzenia na jego rzecz kwoty pieniężnej wynikającej z tego samego stosunku prawnego.

W tym stanie rzeczy powodowi przysługuje droga prawna w postaci wytoczenia powództwa o ustalenie przejścia uprawnień wynikających z tytułu wykonawczego, na który się powołuje w pozwie, przedkładając załącznik do aneksu do umowy cesji (uchwała Sądu Najwyższego – 7 sędziów – zasada prawna z 05.05.1951 roku o sygn. akt C 689/50, aktualna w tym zakresie pomimo zmiany stanu prawnego) Wówczas badaniu będzie podlegać jedynie kwestia przejścia uprawnień z prawomocnego nakazu zapłaty, nie zaś istnienie zadłużenia pozwanej wobec pierwotnego wierzyciela i jego wysokość.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 w zw. z. art. 366 kodeksu postępowania cywilnego orzekł jak w sentencji postanowienia z 11.12.2019 roku.

Asesor Sądowy Sądu Rejonowego w Olsztynie

M. O.

Sygn. akt X C 3415/19

16.01.2020 r.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

Asesor Sądowy Sądu Rejonowego w Olsztynie

M. O.